

la humanitat

Fundador Lluís Companys

Avui més que mai Catalunya ha de fer sentir, al món, la vibració de la seva ven i el seu dret a ésser lliure...

Núm. 14

Tercera Epoca

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Març de 1961. MEXIC, D. F.

Registrado en la Dirección General de Correos, como correspondencia de 2a. clase, oficio Núm. 8682/9485 del 23 de mayo de 1960

EL FESTIVAL CASALS, A ACAPULCO

(Del nostre enviat especial, JOAN POTAU)

(Del nostre enviat especial, MÁRIUS CALVET)

Dissabte, 17 de desembre. Arribarem a Acapulco a la una de la tarda. Hi anarem per tal d'assistir a l'estrena mundial de l'Oratori, *El Pessebre*, lletra del poeta Joan Alavedra i música de Pau Casals. A l'entrada d'aquest important lloc d'estiueigs, internacionalment famós, un gran cartell anunciava: «FESTIVAL DE ACAPULCO, PAU CASALS».

Feia calor. Molta calor. Ens molestava la poca roba que dúiem posada, però ens aguantàvem.

El primer que férem fou presentar-nos a l'Oficina on teníem reservades dues de les quatre entrades que necessitàvem per a assistir al Festival de la nit, a fi de recollir-les. L'encarregat no hi era, i les dues entrades que ens faltaven i que no poguérem retirar, ens posaren de mal humor, puix que se'ns digué que ja no hi havia res per a vendre. Desconèixiem el tarannà del senyor que ens les tenia guardades i, instintivament, dubtàrem de la seva serietat, de la seva formalitat. Fins a les sis de la tarda no hi seria, i això, ens féu dubtar novament; l'estrena d'*El Pessebre* estava anunciada per a dos quarts de deu de la nit.

Avançàrem, amb l'automòbil, per la *Costera Miguel Alemán* (el nom de l'ex-President de Mèxic). Passarem pel *Fuerte de San Diego*, escenari de l'esdeveniment artístic (que quedava a la nostra dreta), i més cartells anunciant el Festival Pau Casals. Entretant veiérem, a una casa prop d'un Hotel de primera categoria, una bandera catalana al costat d'una, igualment destacada, de mexicana. Endevinàrem que era la casa on s'estatjava el Mestre.

No ens entretinguérem. Anàrem de dret a l'Hotel, al nostre Hotel. Un cop a la nostra habitació, ens despullàrem de la poca roba que portàvem i ens posàrem el vestit de bany, per a aprofitar de donar-nos una remullada abans de dinar. L'Hotel estava a prop de la Platja de Caleta, una de les més populars d'Acapulco. Eren les dues de la tarda i, a la platja, hi havia força gent. Ens instal·làrem sota un para-sol de palma i branques seques, i deixàrem d'ésser l'ignasi i en Josep Ribera, l'Andreu Bustamante i en Joan Potau, per a convertir-nos en quatre *vacacionistes*, o *banyistes* més.

Anàrem a dinar. Després d'haver dinat, tornàrem anar per a les entrades que hom ens tenia reservades —les dues entrades que ens faltaven eren la nostra obsessió!— No eren les sis, però com que tampoc no teníem gaire coses a fer i som desconfiats per convicció— no per naturalesa, ni temperament—, volguérem assegurar-les i assegurar-nos. Trobàrem l'encarregat tan tranquil. Ens lliurà les dues entrades, les hi pagàrem i, quan tinguérem les entrades a la butxaca, mentalment presentàrem les nostres excuses pels mals pensaments que —ben a la lleugera, per cert— férem en relació al senyor encarregat de les oficines, a Acapulco, d'una agència de viatges de la capital mexicana.

Volguérem saber com era el *Fuerte de San Diego* i quins serien els nostres seients. El vigilant, no ens volia deixar passar. Tenia instruccions de no deixar passar ningú, i l'home era fidel complidor del deure. En Bustamante, però, no es donà per vençut i, amb les quatre màquines fotogràfiques i la de fer cinema, ajudat per les seves dots persuasives, aconseguí vèncer la resistència del funcionari, i tots quatre entràrem, amb aires de conqueridors, a la plaça d'armes del *Fuerte*, arranjada i convertida en teatre a l'aire lliure per al Festival Pau Casals. A la *concha* de l'escenari improvisat, encara hi treballaven. La distribució dels seients, l'escenari, tot, tenia un aspecte d'allò més solemniàl, magnífic.

S'anà fent fosc. Aleshores decidírem anar a sopar. Era qüestió de guanyar temps. Un cop entaulats, sopàrem amb presses. Els amos de l'Hotel també anaven al *Pessebre*, i això feia que al menjador de l'Hotel hi hagués una mica de desori.

A un quart de deu, ni més ni menys, ja érem al *Fuerte de San Diego*. Semblava una nit de festa major. La gent s'inquietava i es reuetejava per a arribar als seus llocs, com si

La Música ha estat —sortosament i prodigiosament— una de les armes intel·lectuals més dretureres per a combatre els dictadors.

Quan un compositor usa el pentagrama com a catapulta, els seus trets feixen en el més endintre de l'ànima del tirà, i això d'una manera inexorable: mai

patrici, s'exalta la llibertat de consciència, tot blasmant el cruel imperialisme de Felip II—, i va inspirar-lo tant que s'operà el prodigi, en la imaginació creadora del gran compositor, d'instrumentar un exercit de notes musicals, en unes simfonies valentes, ardides, de gran atac, que van resultar les formes més ingents que rescataren i enaltiren a l'inclit Egmont, comte patriota, baró de Tiennes i Príncep de Grave, vexat i assassinat pels sicaris i sicofants.

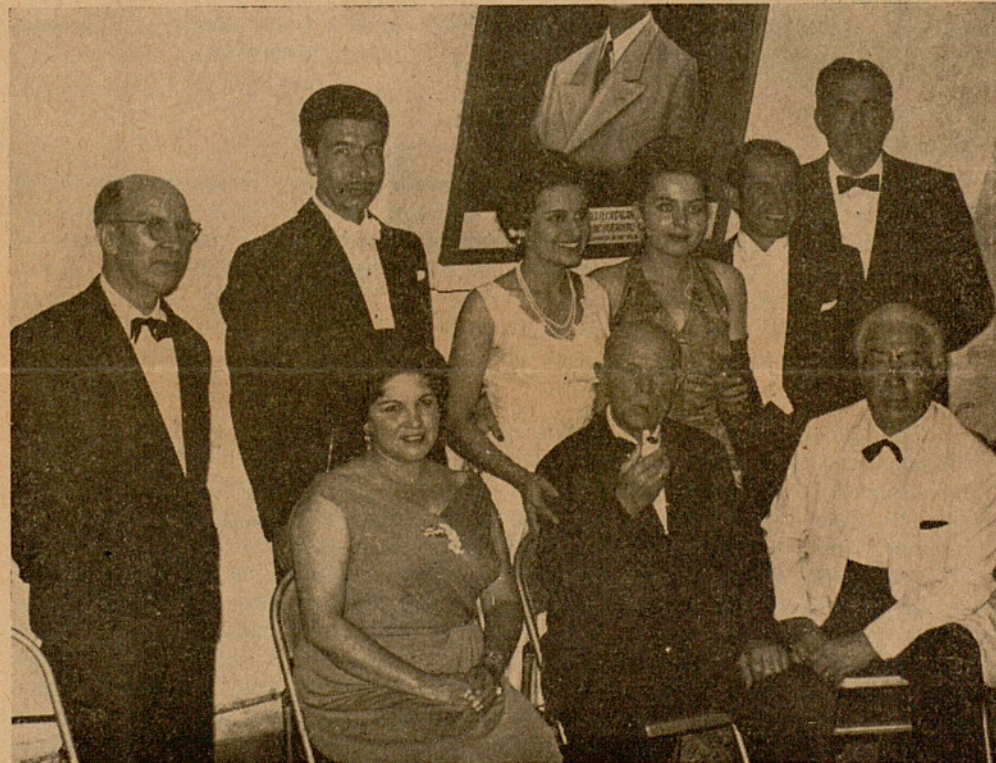
Aquesta decapitació històrica va originar-li, a Espanya, la famosa guerra dels 30 anys i la pèrdua de tot el país de Flandes.

Un dia, un magnífic escriptor, Joan Alavedra, va escriure, en diverses represses, un poema candorós a les envistes del naixement de Jesús. Esperit sensible, Alavedra conta d'una manera poètica, impregnada d'ascètiques excel·lències i de visions catalanes, la bella història del Messias; però brinquen en les seves estrofes, per bé que simbòlicament, les angoixes de l'opressió hitleriana i de la tragèdia de Catalunya. És el maridatge de les essències dels fets bíblics amb els esdeveniments de la Pàtria sofrint, que rebutja l'opressor. I, tot això, dit amb llenguatge d'empenta, càlid, sincer, diríem goethià.²

I aleshores sorgeix el Mestre Pau Casals —a qui, sense esperit ditiràmbic, podríem dir-li *el nostre Beethoven*—, el darrer músic romàntic —com ho fou Beethoven—, però, d'ara, del segon tombant del nostre segle, el qual, nodrit i seguidor de la gran escola dels Bach, Mendelssohn, Haydn i Haendel, en composà un Oratori —amb el més clàssic estil—, deixant-hi el genuí folklore català, que sona a meravella en ésser tractat pel Mestre com a música gran. No hi manca, naturalment, la Sardana: la del Rabadà, en començar, i la de la Passió, en acabar —passió de Déu i passió dels catalans, dels déus familiars (els avials penats, del romans), que caigueren immolats en els altars de la Pàtria—, per arribar a un Hosanna i un cant de Pau dels més grans que hàgim sentit mai, o que poguem sentir mai més els humans amb pariona veritat de força emotiva.

He citat Goethe i Beethoven com un binomi artístic, patriòtic, humanístic, i molt sensible a la tragèdia dels homes i dels pobles. ¿No voldreu excusar-me del meu abrondament patriòtic, legítim i justificat per la nostra nostàlgia col·lectiva catalana, si el parangono amb el constituït per dos estels també, però del nostre temps?

(Continua a la pàg. 4)

En el camerino destinat al Mestre

Mestre Pau Casals; Joan Alavedra; Marta M. de Casals; Enric Casals, i els solistes Rosario Gómez, Irma González, Roberto Bañuelas, Julio Julián i Donald Macdonald, que prengueren part en l'estrena de l'Oratori *El Pessebre*, a Acapulco, el dia 17 de desembre de 1960.

tingués por de perdre o de trobar els seus seients ocupats, davant l'aglomeració que es veia. Trobàrem coneguts i més coneguts. Els que veíem per primera vegada, ens miraven i nosaltres també els miràvem, com si fóssim amics de tota la vida. Totes les cares es veien alegres i se les endevinava ansioses i encuriosides. El *Fuerte de San Diego* estava il·luminat, i amb gràcia; semblava una cosa d'encantament i misteri... Impressionava, evidentment, en aquelles hores de nit, prop del mar.

Pocs minuts abans de dos quarts de deu, arribà Pau Casals, acompanyat de la seva gentil esposa, Marta, i del senyor Josep Garcia Borràs. Mentre el Mestre baixava de l'automòbil, en Bustamante preparà la màquina i, zàs! (Fou la primera fotografia.)

El Mestre recollí els primers aplaudiments de la gent que feia cua per a entrar, i l'ovació anava creixent a mesura que ell avançava cap a l'interior del gran teatre improvisat. A l'instant, arribà el seu germà Enric, i el poeta Joan Alavedra amb la seva muller, acompanyats del senyor Antoni Ma. Sbert, Delegat del President de Catalunya.

El teatre s'omplí de gom a gom. Cadires addicionals foren instal·lades pels passadissos que ho permetien; allí on no era possible posar-hi cadires, la gent romaní a peu dret.

La senyora Eva Sámano de López Mateos, esposa del President de Mèxic, presidiria la festa.

(Continua a la pàg. 5)

més no recuperà la bona fama, si és que alguna vegada l'ha tinguda. És la mort civil més temible, perquè el músic la produeix servint-se d'una temàtica polifònica d'abast universal que commou al món amb les seves vibrants sonoritats, elevades, sempre, perquè són un clam de noble angoixa, i serenes i tot, evidentment, però llaterants, colpidores, fibllants.¹

Recordem l'*Egmont*, de Beethoven. Lamoral d'*Egmont* és el comte flamenc que va ésser executat —li fou tolt el cap per ordre del Duc d'Alba, amb l'aquiescència de Felip II, perquè es va oposar a que l'Inquisició espanyola s'exercís als Països Baixos, envaïts per Espanya. Egmont havia estat nomenat, per la seva competència i perquè el necessitaven, capità dels exercits hispans, càrrec obtingut, com tothom sap, pels seus grans mèrits i per la seva gran dignitat. Per aqueixa mateixa dignitat es va jugar la vida.

I bé; Beethoven llegí la tragèdia d'*Egmont*, escrita per Goethe —en la qual es condemna el sacrifici d'aquell gran